

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

15 січня 2021 року

Хмельницький

№72/01-рк/к

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення), розглянувши матеріали розгляду заяви ТОВ «Новобуд-2016» б/д,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Відділенням на виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 27.07.2020 № 8-01/9661 було розглянуто заяву товариства з обмеженою відповідальністю «Новобуд-2016» (далі - ТОВ «Новобуд-2016», Заявник) стосовно правомірності дій акціонерного товариства «Вінницягаз» (далі – АТ «Вінницягаз») щодо висунення у технічних умовах приєднання до газорозподільної системи від 31.08.2018 №Vi 02.2- Туп-949-0818 (далі – ТУ) вимоги щодо встановлення комерційного вузла обліку природного газу (загальнобудинкового приладу обліку природного газу).
- (2) Відділенням на адресу АТ «Вінницягаз» було надіслано вимогу про надання інформації від 03.09.2020 № 72-02/1869.
- (3) АТ «Вінницягаз» листом від 23.09.2020 №210007-1-Лв-5015-0920 Товариство надало Відділенню інформацію та матеріали, що стосуються даної заяви.
- (4) Відділення листом від 28.10.2020 № 72-02/2578 звернулося до Антимонопольного комітету України щодо отримання роз'яснень з питань, викладених у заяві та проханням направити звернення про надання роз'яснень до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП).
- (5) Листом від 26.11.2020 № 12637/16/7-20 (вх. від 04.12.2020 №72-01/365 К) НКРЕКП надало Антимонопольному комітету України відповідні роз'яснення.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (2) Акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Вінницягаз» (далі - АТ "Вінницягаз") є юридичною особою. Місцезнаходження юридичної особи: 21012, м. Вінниця, пров. Костя Широцького, 24. ідентифікаційний код юридичної особи: 03338649.
АТ "Вінницягаз" є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції".

- АТ «Вінницягаз» є новим найменуванням публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Вінницягаз» відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства».
- (3) АТ «Вінницягаз» є юридичною особою, здійснює свою діяльність на підставі Статуту, затвердженого загальними зборами акціонерів Товариства (протокол від 19.03.2019 № 1).
  - (4) АТ «Вінницягаз» створено на підставі наказу Державного комітету по нафті і газу від 11 березня 1994 р. № 103 шляхом перетворення Державного підприємства по газопостачанню та газифікації «Вінницягаз» у відкрите акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Вінницягаз» на підставі Указу Президента України «Про корпоратизацію підприємств» від 15 червня 1993 року № 210/93. У зв'язку з набранням чинності Законом України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 року № 514-VI Відкрите акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Вінницягаз» перейменовано у Публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Вінницягаз».
  - (5) АТ «Вінницягаз» є правонаступником всіх прав та обов'язків Державного підприємства по газопостачанню та газифікації «Вінницягаз», відкритого акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Вінницягаз», публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Вінницягаз».
  - (6) Отже, всі укладені правочини, у тому числі договори/угоди, від імені ПАТ «Вінницягаз» залишаються дійсними та чинними, і зміна найменування ПАТ «Вінницягаз» на АТ «Вінницягаз» не припиняє та не змінює прав та обов'язків сторін за укладеними правочинами.
  - (7) Відповідно до Статуту предметом діяльності АТ «Вінницягаз» є розподіл та/або постачання газу, зокрема надання населенню, бюджетним організаціям, промисловим та комунальним підприємствам, а також іншим суб'єктам підприємницької діяльності послуг з розподілу природного, нафтового газу та газу (метану) вугільних родовищ та постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ і скрапленого газу.
  - (8) Відповідно до постанови Національної комісії регулювання електроенергетики України від 16.12.2010 № 1872 (із змінами внесеними постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), від 25.06.2015 № 1846), ПАТ «Вінницягаз» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ та з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом на території м. Вінниці та Вінницької області, м. Гайворон Гайворонського району Кіровоградської області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у власності та користуванні ПАТ «Вінницягаз».
  - (9) Відповідно до постанови НКРЕКП «Про видачу ліцензії на розподіл природного газу ПАТ «Вінницягаз» від 19.06.2017 № 811 (із змінами), АТ «Вінницягаз» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території Вінницької області (крім сіл Якушинці, Зарванці Вінницького району, смт Браїлів, сіл Сьомаки, Біликівці, Тартак, Кармалюкове, Курилівці, Дубова, Новоселиця, Василівка, Слобода Почапинецька, Почапінці, Зоринці, Лисогірка, Людавка Жмеринського району, смт Кирнасівка, сіл Одая, Нестерварка, Федьківка, Дранка, Тиманівка, Клебань, Копіївка, хутора Марково Тульчинського району, сіл Пилипи Борівські, Калинка Томашпільського району, сіл Сокіл, Моївка, Борівка, хутора Грабовець Чернівецького району, села Махаринці Козятинського району, сіл Бухни, Морозівка Погребищенського району), а також території міста Гайворон Кіровоградської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Вінницягаз».
  - (10) Відповідно до статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» цим Законом регулюються відносини, зокрема суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними

особами у зв'язку з економічною конкуренцією. Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.

3. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (11) Відносини, які виникають між постачальниками та споживачами природного газу, з урахуванням їх взаємовідносин з операторами газорозподільної системи (далі – Оператор ГРМ), регулюються згідно із:
- Законом України «Про ринок природного газу» (вступив у дію з 01.10.2015);
  - Кодексом газорозподільних систем, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 та зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1379/27824 (далі – Кодекс газорозподільних систем, Кодекс ГРМ, Кодекс).
- (12) Пунктом 1 глави 5 розділу IX Кодексу передбачено, що за ініціативи балансоутримувача (управителя) або Оператора ГРМ та за їх рахунок в багатоквартирному будинку (гуртожитку) або на групу будинків (гуртожитків), мешканці яких в повному обсязі чи частково розраховуються за нормами споживання, або для цілей складання загального балансу споживання природного газу може бути організований та встановлений загальнобудинковий вузол обліку природного газу.
- Балансоутримувач (управитель) не може відмовити Оператору ГРМ в організації та встановленні загальнобудинкового вузла обліку природного газу, якщо ці заходи здійснюються за рахунок Оператора ГРМ.
- Зокрема, розділом V Кодексу визначено порядок приєднання об'єктів замовників (технічного доступу) до ГРМ (газорозподільних систем).
- Згідно з положеннями пункту 4 глави I розділу I Кодексу:
- вузол обліку природного газу/вузол обліку/ВОГ – сукупність засобів вимірювальної техніки, зокрема лічильник газу або звужуючий пристрій, та допоміжних засобів, призначених для вимірювання, реєстрації результатів вимірювання та розрахунків об'єму природного газу, зведених до стандартних умов, визначених законодавством;
- договір на приєднання до газорозподільної системи/договір на приєднання – письмова угода між оператором газорозподільної системи та замовником послуги з приєднання, яка укладається відповідно до вимог розділу V та за формою, наведеною в цьому Кодексі, визначає їх правовідносини під час виконання приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у власності чи користуванні (у тому числі в експлуатації) оператора газорозподільної системи;
  - засіб вимірювальної техніки/ЗВТ – технічний засіб, включаючи лічильник газу, який застосовується під час вимірювань і має нормовані метрологічні характеристики;
  - комерційний вузол обліку/комерційний ВОГ – вузол обліку природного газу, організований відповідно до вимог цього Кодексу для комерційного обліку природного газу при визначенні об'єму (обсягу) передачі та розподілу (споживання/постачання) природного газу в точці комерційного обліку;
  - лічильник газу – засіб вимірювальної техніки, який використовується для вимірювання, запам'ятовування та відображення об'єму (обсягу) природного газу, що проходить через нього, та є складовою комерційного (дублюючого) вузла обліку.
- Відповідно до положень статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», технічні умови – це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогасіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливних вод та телекомунікації.

- (13) Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, затверджених постановою НКРЕКП 16.02.2017 № 201 (далі – Ліцензійні умови), визначено, що відповідно до вимог Кодексу газорозподільних систем ліцензіат зобов'язаний забезпечити: доступ замовників до газорозподільної системи для приєднання до неї їх об'єктів будівництва або існуючих об'єктів.
- (14) Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг 24.12.2015 № 3054 затверджено Методологію встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем (далі – Методологія, Методика).
- (15) Методологією визначено, що приєднання об'єктів замовників до газотранспортної або газорозподільної системи здійснюється відповідно до Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823 або Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2494, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1379/27824.

У Методології терміни вживаються у таких значеннях:

- замовник - фізична або юридична особа або фізична особа – підприємець, яка на підставі договору про приєднання замовляє надання послуг з приєднання власного об'єкта (земельної ділянки) до газотранспортної або газорозподільної системи;
- договір про приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи (договір про приєднання) – письмова угода між замовником приєднання та відповідним оператором газотранспортної або газорозподільної системи, яка укладається відповідно до вимог Кодексу газотранспортної системи або Кодексу газорозподільних систем та визначає правовідносини сторін під час приєднання об'єкта замовника до газотранспортної/газорозподільної системи;
- технічні умови приєднання - документ, що визначає комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення приєднання об'єкта (земельної ділянки) замовника до газотранспортної або газорозподільної системи і містить вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання, що створюються для потреб об'єкта.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про ринок природного газу»:

- газорозподільна система - технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам.
- замовник - фізична або юридична особа, яка на підставі договору замовляє надання однієї чи кількох із таких послуг: приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи; транспортування природного газу; розподіл природного газу; зберігання (закачування, відбір) природного газу; послуги установки LNG;
- оператор газорозподільної системи - суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із розподілу природного газу газорозподільною системою на користь третіх осіб (замовників);
- приєднання - сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуг транспортування чи розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газотранспортної або газорозподільної системи.

Згідно з положеннями частини дев'ятої статті 19 даного Закону проектування та будівництво об'єктів газорозподільної системи здійснюється відповідно до законодавства у сфері містобудівної діяльності, а також технічних умов приєднання, передбачених кодексом газорозподільних систем.

- (16) Частиною 2 статті 2 Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» від 16.06.2011 № 3533-VI (далі – Закон України «Про комерційний облік»), передбачено, що з метою забезпечення комерційного обліку природного газу для населення суб'єкти господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, оснащують споживачів природного газу - фізичних осіб (населення) індивідуальними лічильниками газу. Загальнобудинковий лічильник газу може бути встановлений лише за згодою співвласників багатоквартирного будинку в порядку, визначеному статтею 10 Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку".
- (17) Частиною 3 статті 2 Закону України «Про комерційний облік природного газу» передбачено, що ведення в експлуатацію новозбудованих та/або реконструйованих багатоквартирних жилих будинків і об'єктів виробничого та невиробничого призначення (промисловість, бюджетна сфера, сфера соціально-побутового і культурного призначення тощо) з системами газопостачання здійснюється лише за наявності вузлів обліку природного газу.

4. ВИЗНАЧЕННЯ РИНКУ ТА СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

- (18) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 № 317/6605 (надалі - Методика), з врахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.
- Об'єктом аналізу** щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:
- АТ «Вінницягаз»;
  - послуги, пов'язані з видачею технічних умов приєднання до газорозподільної системи в територіальних межах м. Вінниці та Вінницької області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебували у власності чи користуванні АТ "Вінницягаз", з часткою 100 відсотків.
- (19) Відповідно до Методики, товарними межами ринку є товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого. Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів.
- (20) Товаром є послуги, пов'язані з видачею технічних умов приєднання до газорозподільної системи.
- (21) Послуги, пов'язані з видачею технічних умов приєднання до газорозподільної системи не мають взаємозамінних товарів (товарних груп) так як основною умовою отримання послуги є наявність трубопроводу, який знаходиться в зоні розташування споживача.
- (22) Враховуючи наведене, товарними межами ринку є послуги з видачі технічних умов приєднання до газорозподільної системи в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебували у власності чи користуванні АТ "Вінницягаз" в територіальних межах м. Вінниці та Вінницької області.
- (23) Таким чином, **територіальними (географічними) межами ринку** надання послуг, пов'язаних з приєднанням до мереж газопостачання є територіальні межі м. Вінниці та Вінницької області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебували у власності чи користуванні АТ "Вінницягаз" з часткою 100 відсотків.
- (24) **Споживачами послуг** АТ "Вінницягаз" є юридичні та фізичні особи, які мають намір приєднатися до мереж газопостачання Товариства.
- (25) Відповідно до Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між

- продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (26) Тому, **часовими межами ринку** надання послуг, пов'язаних з приєднанням до мереж газопостачання, визначено період 2018-2019 роки та 11 місяців 2020 року.
  - (27) В ході дослідження встановлено, що альтернативні послуги або замініні послуги відсутні.
  - (28) Інші суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність з транспортування природного газу розподільними трубопроводами в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебували у власності чи користуванні АТ "Вінницягаз" в територіальних межах м. Вінниці та Вінницької області протягом 2018-2019 років та 11 місяців 2020 року відсутні.
  - (29) Таким чином, надання послуг, пов'язаних з видачею технічних умов приєднання до газорозподільної системи в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебували у власності чи користуванні АТ "Вінницягаз" здійснюється лише виключно АТ "Вінницягаз".
  - (30) Отже, АТ «Вінницягаз» протягом 2018-2019 років та 11 місяців 2020 року мало ознаки суб'єкта господарювання, що займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг, пов'язаних з видачею технічних умов приєднання до мереж газопостачання в територіальних межах м. Вінниці та Вінницької області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебували у власності чи користуванні АТ "Вінницягаз", з часткою 100 відсотків.

5. ОЦІНКА ДІЙ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (31) ТОВ «Новобуд-2016» у заяві зазначило, що для обліку споживання газу на об'єкті товариством, як забудовником, за адресою: вул. Гурвіча, 30, м. Гайсин передбачено встановлення в кожній квартирі окремого лічильника обліку природного газу і розрахунки споживачами за спожитий газ будуть виконуватися за показниками квартирних лічильників обліку природного газу.
- (32) Частиною 3 статті 2 Закону України «Про комерційний облік природного газу» передбачено, що ведення в експлуатацію новозбудованих та/або реконструйованих багатоквартирних жилих будинків і об'єктів виробничого та невиробничого призначення (промисловість, бюджетна сфера, сфера соціально-побутового і культурного призначення тощо) з системами газопостачання здійснюється лише за наявності вузлів обліку природного газу.
- (33) У зв'язку з цим та з метою приєднання до мереж газопостачання в територіальних межах м. Вінниці та Вінницької області ТОВ «Новобуд-2016» звернулось до АТ «Вінницягаз» для отримання технічних умов приєднання до газорозподільної системи (надалі – ТУ) на новий житловий багатоквартирний будинок.
- (34) ТОВ «Новобуд-2016» було видано технічні умови приєднання до газорозподільної системи від 31.08.2018 №Vi 02.2- Туп-949-0818 (далі – ТУ) по його об'єкту.
- (35) Відповідно до частини 2 статті 2 Закону України «Про комерційний облік природного газу» з метою забезпечення комерційного обліку природного газу для населення суб'єкти господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, оснащують споживачів природного газу - фізичних осіб (населення) індивідуальними лічильниками газу. Загальнобудинковий лічильник газу може бути встановлений лише за згодою співвласників багатоквартирного будинку в порядку, визначеному статтею 10 Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку".
- (36) Однак, АТ «Вінницягаз» в даних ТУ висунуло до ТОВ «Новобуд-2016» вимогу стосовно встановлення єдиного комерційного вузла обліку природного газу (загальнобудинкового приладу обліку природного газу) на даному об'єкті.

- (37) Листом від 23.09.2020 №210007-1-Лв-5015-0920 Товариство надало Відділенню наступну інформацію та матеріали, що стосуються даної заяви.
- (38) Форма технічних умов приєднання до газорозподільної системи встановлена додатком 13 до Кодексу та видані Товариством технічні умови з січня 2018 року по даний час є однаковими за змістом та відповідають затвердженій формі.
- (39) Порядок приєднання об'єктів замовників до газорозподільної системи визначається Розділом V Кодексу, пунктом 1 глави 1 якого зазначено, що власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ у порядку, визначеному цим розділом.
- (40) Технічні умови приєднання до газорозподільної системи оформлюються Оператором ГРМ за типовою формою згідно додатку 13 Кодексу ГРМ із визначенням типу приєднання та мають містити інформацію щодо характеристики об'єкта (земельної ділянки) Замовника, розрахункові параметри приєднання, вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього газопостачання, вихідні дані для проектування газових мереж внутрішнього газопостачання, а також вимоги до комерційного вузла обліку природного газу (зазначаються його технічні характеристики, рекомендований типорозмір, місце встановлення тощо). Пунктом 3 Розділу V технічних умов Оператор ГРМ має в обов'язковому порядку передбачити, що закупівля, монтаж та прийняття в експлуатацію вузла обліку забезпечується Оператором ГРМ за рахунок плати за приєднання Замовника.
- (41) Товариство стверджує те, що при приєднанні нового об'єкту до газорозподільної системи за рахунок плати за приєднання Замовника такого приєднання Товариство як Оператор ГРМ, здійснює закупівлю вузла обліку природного газу, його монтаж та прийняття в експлуатацію. Введення в експлуатацію новозбудованих та /або реконструйованих багатоквартирних жилих будинків і об'єктів виробничого та невиробничого призначення (промисловість, бюджетна сфера, сфера соціально-побутового і культурного призначення тощо) з системами газопостачання здійснюється лише за наявності вузлів обліку природного газу (стаття 2 Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу»).
- (42) Товариство в даному листі також вказало, що вимогою пункту 4 глави 2 Розділу V Кодексу абзацом 5 якого визначено, що вартість послуг з надання замовнику дозволу на приєднання договору на приєднання та технічних умов приєднання визначається відповідно до методології встановлення плати за приєднання, затвердженої Регулятором.
- (43) У відповідності до вимог пункту 7 Розділу I Методики плата за приєднання передбачає відшкодування всіх витрат оператора газотранспортної або газорозподільної системи на розвиток газових мереж зовнішнього газопостачання (будівництво газових мереж від місця забезпечення потужності до точки приєднання), встановлення в точці вимірювання вузла обліку із забезпеченням його захисту від несприятливих погодних умов та несанкціонованого доступу, а також підключення газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання і пуск газу.
- (44) Окрім того, пунктом 1 Розділу III Методики визначено, що граничний рівень плати за приєднання об'єктів замовників, що є нестандартним, визначається оператором газотранспортної/газорозподільної системи в договорі про приєднання з урахуванням вартості встановлення в точці вимірювання вузла обліку із забезпеченням його захисту від несприятливих погодних умов та несанкціонованого доступу, що визначається проектом зовнішнього газопостачання (або в передбачених Кодексом газотранспортної системи/Кодексом газорозподільних систем випадках проектом внутрішнього газопостачання) та його кошторисною частиною.
- (45) В даному листі Товариство наполягає на тому, що оформленими ТУ, Товариством враховано вимоги чинного законодавства щодо порядку, встановлення, налагодження комерційного вузла обліку природного газу на об'єкті Замовника та

- зазначено, що його закупівля, монтаж та прийняття в експлуатацію забезпечуються Оператором ГРМ за рахунок плати за приєднання Замовника.
- (46) Також Товариство наголосило на тому, що зазначена у ТУ вимога Товариства щодо встановлення єдиного комерційного вузла обліку є обов'язковою згідно положень Кодексу, а оформлені Товариством ТУ є такими, що відповідають встановленій Кодексом формі та підлягають дотриманню обома сторонами при забезпеченні приєднання.
- (47) Також в даному листі Товариство вказало, що порядок приєднання об'єктів замовника до газорозподільної системи визначається главою 2 розділу V Кодексу, відповідно до абз. 3 та 5 пункту 2 якої за відсутності зауважень до поданих документів або після їх усунення Оператор ГРМ протягом десяти робочих днів з дня реєстрації заяви про приєднання (або дати усунення зауваження) на підставі даних опитувального листа, поданих документів та параметрів місця забезпечення потужності і точки приєднання визначає тип приєднання замовника та у цей самий строк надає йому (у визначений в опитувальному листі спосіб) дозвіл на приєднання, проект договору на приєднання, проект технічних умов приєднання та відповідні рахунки щодо їх оплати.
- (48) Договір на приєднання та технічні умови приєднання набувають чинності з дати повернення їх Оператору ГРМ підписаними замовником та за умови оплати вартості послуг з надання замовнику дозволу на приєднання, договору на приєднання та технічних умов приєднання.
- (49) Товариство в даному листі зазначило, що договір приєднання до газорозподільної системи між АТ «Вінницягаз» та ТОВ «Новобуд-2016» був укладений 03.09.2018 року, на виконання умов якого Товариством були виготовлені ТУ, які враховуючи незгоду замовника з передбаченою вимогою щодо встановлення вузла обліку природного газу за рахунок замовника, не були підписані уповноваженим представником ТОВ «Новобуд-2016». Вартість за розробку ТУ була сплачена замовником.
- (50) Товариство вказало, що зважаючи на той факт, що замовником не були повернуті Товариству підписані уповноваженим представником ТУ, вони не є такими, що набрали чинності.
- (51) Відділення листом від 28.10.2020 № 72-02/2578 звернулося до Антимонопольного комітету України щодо отримання роз'яснень з питань, викладених у заяві та проханням направити звернення про надання роз'яснень до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП).
- (52) Листом від 26.11.2020 № 12637/16/7-20 (вх. від 04.12.2020 №72-01/365 К) НКРЕКП повідомило Антимонопольний комітет України про наступне.
- (53) Порядок приєднання об'єктів замовників (технічного доступу) до ГРМ визначений розділом V Кодексу.
- (54) Згідно з положенням пункту 1 глави 1 розділу V Кодексу власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному цим розділом.
- (55) При цьому якщо технічними умовами приєднання не буде передбачено вимог до проектування газових мереж зовнішнього газопостачання (за їх відсутності), вартість закупівлі, встановлення та прийом в експлуатацію вузла обліку в точці вимірювання визначається кошторисною частиною проекту внутрішнього газопостачання, а вартість інших послуг (підключення, пуск газу) визначається відповідно до методології встановлення плати за приєднання, затвердженої Регулятором.
- (56) Також пунктом 7 розділу I Методології визначено, що плата за приєднання передбачає відшкодування всіх витрат оператора газотранспортної або

- газорозподільної системи на розвиток газових мереж зовнішнього газопостачання (будівництво газових мереж від місця забезпечення потужності до точки приєднання), встановлення в точці вимірювання вузла обліку із забезпеченням його захисту від несприятливих погодних умов та несанкціонованого доступу, а також підключення газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання і пуск газу.
- (57) НКРЕКП в даному листі зазначило, що відповідно до пункту 3 розділу V Технічних умов приєднання до газорозподільної системи (додаток 13 до Кодексу) закупівля, монтаж та прийняття в експлуатацію вузла обліку забезпечуються Оператором ГРМ за рахунок плати за приєднання Замовника.
- (58) Положеннями пункту 1 глави 1 розділу V Кодексу передбачено, що Оператор ГРМ зобов'язаний здійснювати закупівлю необхідного обладнання (зокрема газового лічильника) для надання послуг з приєднання на конкурсних засадах відповідно до вимог чинного законодавства.
- (59) Таким чином, при наданні послуг з приєднання саме на Оператора ГРМ покладено обов'язок щодо закупівлі, встановлення та прийняття в експлуатацію вузла обліку в точці вимірювання, а в подальшому здійснення заміни, ремонту та планової перевірки такого вузла обліку.
- (60) Зазначений принцип забезпечує оптимізацію витрат Оператора ГРМ на утримання, перевірку, ремонт, заміну парку газових лічильників, тощо, а також можливість безперешкодного доступу для зняття показів лічильника природного газу.
- (61) Відповідно до положень пункту 13 глави 2 розділу V Кодексу при забезпеченні послуги з приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи Оператор ГРМ має право залучати третіх осіб на умовах договору підряду.
- (62) Відповідно до статті 4 Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» виконавцями робіт із встановлення вузлів обліку природного газу є суб'єкти господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території та отримали відповідні дозволи для виконання робіт із встановлення вузлів обліку природного газу.
- (63) НКРЕКП в даному листі вказало, що відповідно до положень пункту 9 глави 2 розділу X Кодексу будівництво, монтаж та налагодження комерційного ВОГ та його складових здійснюються відповідно до погодженої Оператором ГРМ проектної документації та вимог цього Кодексу. Усі роботи виконуються спеціалізованими монтажними організаціями, які мають на це відповідний дозвіл, з дотриманням діючих норм та інструкцій та відповідно до вимог, зазначених у настановах з експлуатації заводів-виробників елементів, які входять до складу комерційного ВОГ.
- (64) НКРЕКП вказало, що при наданні послуг з приєднання об'єкта замовника Оператор ГРМ забезпечує встановлення вузла обліку газу.
- (65) Разом з цим, положеннями пункту 15 глави 2 розділу V Кодексу визначено, що новозбудовані (реконструйовані, технічно переоснащені, капітально відремонтовані) газові мережі зовнішнього та внутрішнього газопостачання повинні відповідати вимогам законодавства. Відповідність якості обладнання та матеріалів, які були використані під час будівництва, повинна бути підтверджена документально.
- (66) НКРЕКП зазначило, що технічні умови визначають комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, який приєднується до ГРМ та які повинні відповідати його розрахунковим параметрам щодо газопостачання та видаються Оператором ГРМ. Положеннями Кодексу не передбачено вимог щодо заборони Оператору ГРМ зазначати у технічних умовах на приєднання вимог до встановлення загальнобудинкового або для кожної квартири окремо забезпечити індивідуальним лічильником газу. А відтак положення розділу V додатку 13 Кодексу повинні визначати вимоги до комерційного вузла обліку (загальнобудинковий та/або індивідуальний) природного газу.
- (67) При наданні послуг з приєднання об'єкта замовника Оператор ГРМ забезпечує встановлення вузла обліку газу.

- (68) НКРЕКП в даному листі вказало, що враховуючи вищевикладене, з метою врегулювання ситуації, яка склалася між ТОВ «Новобуд – 2016» та АТ «Вінницягаз»:
– сторонам необхідно внести зміни до технічних умов, якими передбачити встановлення виключно поквартирних комерційних вузлів обліку;
– АТ «Вінницягаз» здійснити перерахунок вартості приєднання з урахуванням фактично встановлених засобів обліку, а різницю між сплаченими коштами та новою вартістю приєднання, врахувати як часткове погашення плати за приєднання.
- (69) В даному листі НКРЕКП вказало, що за ініціативи балансоутримувача (управителя) або Оператора ГРМ та за їх рахунок в багатоквартирному будинку (гуртожитку) або на групу будинків (гуртожитків), мешканці яких в повному обсязі чи частково розраховуються за нормами споживання або для цілей складання загального балансу споживання природного газу може бути організований та встановлений загальнобудинковий вузол обліку природного газу (пункт 1 глави 5 розділу X Кодексу).
- (70) Тобто АТ «Вінницягаз» має право за власної ініціативи та за власний рахунок здійснити організацію та встановлення загальнобудинкового вузла обліку природного газу.
- (71) Право на приєднання до газових мереж об'єктів замовника має газорозподільне (газотранспортне) підприємство, у якого перебувають газові мережі, до яких здійснюється приєднання. Тобто, право на приєднання до газових мереж, які перебувають у власності, користуванні, господарському віданні чи експлуатації АТ "Вінницягаз" та видачі технічних умов приєднання до газорозподільної системи має виключно АТ "Вінницягаз".
- (72) Таким чином, висунення Товариством до забудовника багатоквартирних житлових будинків у технічних умовах приєднання до газорозподільної системи вимоги стосовно встановлення комерційного вузла обліку природного газу (загальнобудинкового приладу обліку природного газу) призводить до ущемлення інтересів споживачів – забудовників.
- (73) Ущемлення інтересів споживачів в даному випадку проявляється в тому, що при виконанні даної вимоги Товариства, забудовник понесе значні матеріальні витрати.
- (74) Невстановлення забудовником комерційного вузла обліку природного газу (загальнобудинкового приладу обліку природного газу) призводить до того, що забудовник як споживач не зможе відповідно отримати послуги з постачання природного газу, що може призвести до ущемлення його інтересів.
- (75) За умов існування значної конкуренції на ринку, Товариство не висувало б до замовників у технічних умовах приєднання до газорозподільної системи вимоги щодо встановлення комерційного вузла обліку природного газу (загальнобудинкового приладу обліку природного газу).
- (76) За наявності альтернативи вибору на даному ринку в територіальних межах м. Вінниці та Вінницької області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебували у власності чи користуванні АТ "Вінницягаз", зазначені дії АТ "Вінницягаз" були б неможливими, оскільки, маючи альтернативу у виборі надавача послуг, пов'язаних з приєднанням до системи газопостачання, потенційний замовник послуг не набував би статусу замовника послуг у АТ "Вінницягаз", якщо такий статус міг би призвести до ущемлення його інтересів, як замовника, а набував би статусу замовника послуг у іншого надавача зазначених послуг, який би забезпечив дотримання законних прав та інтересів.
- (77) Таким чином, дії АТ «Вінницягаз», які полягають у встановленні у технічних умовах приєднання до газорозподільної системи вимоги до ТОВ «Новобуд -2016» щодо встановлення єдиного комерційного вузла обліку природного газу (загальнобудинкового приладу обліку природного газу), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції” у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на

ринку надання послуг, пов'язаних з приєднанням до мереж газопостачання шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (78) Згідно із частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (79) Разом з тим, вказані дії АТ «Вінницягаз» не призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції на ринку надання послуг, пов'язаних з приєднанням до мереж газопостачання, та не завдали значних збитків окремим особам чи суспільству.

Враховуючи вищевикладене, з метою припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статей 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р (зарєєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482), зі змінами, адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, -

РЕКОМЕНДУЄ:

Акціонерному товариству «Оператор газорозподільної системи «Вінницягаз» (21012, м. Вінниця, пров. Костя Широцького, 24, ідентифікаційний код юридичної особи - 03338649) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку, а саме, встановлення у технічних умовах приєднання до газорозподільної системи ТОВ «Новобуд -2016» вимоги до облаштування об'єктів єдиним комерційним вузлом обліку природного газу (загальнобудинковим приладом обліку природного газу), що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи необхідно повідомити Відділення у 14 денний строк з дня їх одержання.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частинною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова адміністративної колегії,
голова Відділення

Олег ФЕДОРЧУК